Elk jaar verliezen tienduizenden landgenoten hun wederhelft

In juni publiceerde Statbel, het Belgische statistiekbureau, voor het eerst cijfers over verweduwing. In 2017 verloren 40.221 landgenoten hun echtgeno(o)t(e). Ruim twee derde was vrouw en gemiddeld waren de koppels 48 jaar getrouwd. Net zo goed echter moesten 63 twintigers, 353 dertigers, 1.139 veertigers en 3.377 vijftigers vroegtijdig afscheid nemen van hun man of vrouw, en dan was partnerverlies bij niet-gehuwde samenwonenden nog niet opgenomen. Wij polsten naar de realiteit achter de cijfers, van administratieve rompslomp tot levenslang gemis.

Josefien VAN HUFFEL

Wanneer morgen de kleren van je overleden partner weg, na een maand of na twee jaar? Rouwen kan je alleen op je eigen tempo. © Frank Rubbenstiller

EEN KWARTEEUW HUWELIJK ROND JE NIET ZOMAAR AF

Onze jongens. Zo zal Marijke Marijsse een haar zonen altijd noemen, ook al is haar vader en haar echtgenoot er al zeven voetlen jaar niet meer. In 2017 was slechts vier procent van de mannen weduwnaars jonger dan vijftig, in 2004 was ook Marijsse een jonge weduwe. „Ik volgde het weekend Verder leven zonder jou en mijn eerste vaststelling was dat ik daar tussen oude mensen zat.“ Intussen organiseert Marijsse de voorbije vier jaar voor mannen die hun partner verloren al enige tijd zelf, „en weet ik dat op verdriet geen leeftijd staat. Ze heeft toch een mooi leven gehad“, zeggen we soms tegen een weduwnaar van tachtig, maar dat verandert niets aan het feit dat je voortaan in je eentje slaapt, opstaat en eet. Jongere mannen hebben bovendien nog vaak een kans, een groter netwerk en kinderen in huis, wat de kans op eenzaamheid minder groot maakt.“

Mee het is om je partner te verliezen, of je nu getrouwd was en dus in de statistieken zit of niet, blijkt moeilijk echt over te brengen aan wie het nog niet ervoer. „Het is een ander verlies dat dat van een ouder of van een kind“, zegt Marijsse. Sommige weduwen en weduwnaars gaan zonder meer d'accord op zoek naar lotgenoten. „Ik zocht ontspanning“, zegt Frieda Smeets, die na de ziekte en dood van haar echtgenoot in 1994 bij de vereniging Weduwen en Weduwnaars belandde, waar ze na verzitter is. „Je raakte letsen fanatiekenert met

> **„Je kunt al langer bij een nieuwe partner zijn dan bij je overleden man, maar wel even blijven“**

meer zoals voordien“, zegt ze. „Wij zijn geen rouwverwerkingsgroep, we zijn veeleer de stap nadien, maar het blijft zo dat mensen die hun partner en dus hun klankbord verliezen zijn, een plek nodig hebben waar alle regen welkom zijn. Zelfs wie een moeilijke relatie had en voor wie het overlijden van de partner dus een opluchting was, kan dat ter sprake brengen.“

De weekends Verder leven zonder jou draaien wel een zoete en zure vruchten. „Maar we volgen geen theorie uit de boeken“, zegt Marijsse. „We stellen vragen die mensen helpen om hun leven opnieuw zelf richting te geven.“ Frieda Smeets: „Mijn moeder was een wijze vrouw. Nu je hoelt, zullen mensen zeggen dat je er maar met overheen gezakt en als je luchtt, zullen ze zeggen dat je hem al vergeten bent“, zei ze. ‘Het zal nooit goed zijn voor anderen, dus vrij je eigen tempo.‘“ Een hoeveelijk van 45 jaar krijg je na eenmaal met de enkele maanden afgerond. Bij mij duurde het jaren alvorens ik Eddy's kleren kon ruimen, maar mijn moeder was daar na het overlijden van mijn vader al na een week mee bezig“, knikt Marijsse. „Je kunt slechts rouwen op je eigen manier.“ En of het ooit eindigt? Marijsse: „Het gemis kan nu nog eventuelen, maar het is minder overweldigend dan vroeger.“ „Zelfs de mensen langer bij een nieuwe partner zijn dan bij hun overleden vrouw of man, blijven ze terglijk verdwene of weduwnaar.“

Behalve met verdriet en een te herschikken leven, wordt wie zijn partner verliest vaak geconfronteerd met een nieuwe financiële situatie. „Een oom gebolen was de kans groot dat je als weduwe in de armoede terechtkwam. Het overlevingspensioen was een lachertje en kinderen kregen het onderlinge huis verkopen zonder dat hun moeder eigenn recht op had“, zegt Smeets. „Intussen verzachtte het erfrecht en verbeterden financiële regelingen. Ik had het universitair beter voor opp, vrie Guy stierf, maar het ging. Van de vergoeding na hen ik schier niet echt op de hoogte.“

Evi Vanhoof, die in 2011 op 28-jarige leeftijd haar echtgenoot verloor, is dat wel. Met haar vier Ouders die opnieuw starten (Orlee) staat ze geregeld in tijden van verandering administratief en juridisch bij en knowende ze menteligk tien beleidsverantwoordelijken, gebeurd op de verzekeringen van jonge weduwen en weduwnaars. „De jongste jaren ging de dooligroep er helaas op achteruit. Tot zes, zeven jaar geleden die getrouwd was en bij het overlijden van de partner minderjarige kinderen had levenslang een overlevingspensioen, nu nog twee jaar een overgangsuitkering. Het is goed dat mensen niet meer, zoals vroeger, worden tegengehouden om meer te werken omdat ze anders dat budtog krijgt zijn, maar nu wordt er eigenlijk verwacht dat je na twee jaar opnieuw fulltime werkt.“

Andere aanbevelingen betreffen het hiërdargeld, het overdragen van ongebruikt ouderschapsverlof van de overleden ouder en het verlengen van het rouwverlof. „Met drie dagen had je vaak niet eens de begrafenis en dan klopt iedereen in de praktijk aan bij de zetk. Rouw is echter geen ziekte“, besluit Evi Vanhoof.

- **De eerstvolgende editie van het weekend Verder leven zonder jou heeft plaats van 18 tot 20 oktober in Het Zevenhegen in Kasel (Kasteelstraat 22) en kost 180 euro. De inschrijvingen lopen tot half september en voor alle informatie kunt u terecht bij Marijke Marijsse via 0488 28 65 42 of verderlevenzondejou@xs4all.be.**
- **Alle praktische en juridische zaken van gezinnen met kinderen vóór, onmiddellijk na of enige tijd na het overlijden van een van de ouders zijn welkom bij OOOO van via info@ooo.be of 0495 27 52 66.**
- **De vereniging Weduwen en Weduwnaars, met afdelingen in alle Vlaamse provincies, organiseert wekelijks ontspannende bijeenkomsten en activiteiten. U vernemt meer op www.weduwenenweduwnaars.be, via fanoubliek@gmail.com of 011 58 08 85.**
- **CosTempo vzw organiseert op diverse plaatsen in het beleland rouwgroepjesdelen, in groep en onder professionele begeleiding. Daarnaast organiseren de lokale groepen zowel thematische als ontspannende activiteiten. Meer info vindt u op www.viavanstempo.be of via 052 44 49 57.**
- **Op internet treffen weduwen en weduwnaars elkaar onder meer op de Facebookbladzijde www.facebook.com/JongeWeduwen en in de besloten Facebookgroep Weduwen en weduwnaars.**

Reageren op dit artikel? Dat kan op www.kerkenleven.be

'Ik ben er nog niet aan toe me af te vragen wie ik nu ben en wat ik zou willen'

De grootste verandering in een mensenleven is niet de geboorte van een kind. „Dat denkt iedereen en dat zouden Lode en ik vroeger ook hebben gedacht“, zegt Lut Desmyter (61). „Het overlijden van een partner zet het leven echter ook fundamenteel overhoop. Emotioneel, mentaal, fysiek en materieel.“ Op 19 oktober zeet overleed haar echtgenoot Lode Maryssens, op 67-jarige leeftijd. „Een jaar en drie dagen voordien wisten we, na een medische zoektocht van acht maanden, dat bij Lander had en dat het terminaal was. Op wat er nadien komt, kan je naar mijn gevoel echter nooit voorbereid zijn.“

Ze herinnert zich de eerste weken na het overlijden. „Rijna mensen moet je naar de notaris. Ik zat er als een orbiet, op automatische piloot“, zegt ze. „Maar het moet, want die je een administratieve bral begaat, moet je blijkbaar een boete betalen.“ Die notenomen later, voordat de administratieve berg, weet ze nog niet welke richting haar leven na uit moet. „Ik doe maar voort met dat waarmee ik bezig was“, zegt ze. „Rouwen is vermoeiend. Ik slaap minder en ik ervaar het als stoornend. Bezinningen zijn lastig als je niet kunt overleggen. Binnenkort moet de auto naar de keuring. Dat nam Lode op zich en hoewel ik het zelf al deed, bezorgt het me enstress. En wat koop je in de supermarkt om enkel voor jezelf te koken? Soms rijd ik in tranen naar huis. Wat heb ik nu voor mee?“

Binnen de maand na het overlijden van Lode sloot Lut Desmyter aan bij de lokale rouwverwerkingsgroep van CosTempo vzw. „Ik kwam binnen en voelde meteen dat ik na had gevonden, de mensen die ik wisten waarover ik het had“, zegt ze. „Vijf tot viermaal in enkele gewone vriendschap merkte dit al snel. Het is nuttig dat je met mensen hier je zenne mensen omgaan. Ik zou vroeger ook onbeholig hebben gereageerd. Mensen zeiden de kopp als met wie Lode en ik gewipeld op stap gingen. Ik ga nog mee, maar de eerste keren kwam Lode niet tot spreke. Lode wist een mooplot, dat het niet kon laten om te blijven eindeinen bij een etalage met taarten, maar meemaal zat een taart we een bakker met een prachtig uitstekkaam pannenlee. Achteraf evaaldde ik dat ik het zelf wilgen erg moeilijk vond. Iemand zeggende dat ze niet over Lode hadden durven te beginnen. Onderlaanen respectvol de groep mijn wens om het over Lode te hebben.“

Andere vrienden durfden Lut Desmyter dan weer niet meer te vragen naar een begrafenis. „Het is dan ook goed om, zaant je gewone sociale leven, te kunnen thuiskomen bij lotgenoten“, zegt ze. „In de Whats-appgroep van onze rouwverwerkingsgroep stellen we ook vragen van dat we het allemaal lastig hebben met de maaltijd. Wat doe je in 's hemelsnaame? Vorige zond ag spreken we voor het eerst met enkele mensen af en volgend weekend gaan we waarschijnlijk uit eten en naar de dierentuin.“ Lut Desmyter windt dat zomer ook al met een groep naar Oostenrijk. „Ik kan niet zeggen dat ik me aanmerelijk, maar de ren dood me wel deugd. Het thuiskomen was dan weer extreem zwaar. Mensen mennen me moeilijk om wat ik onderneem, maar het vergt veel.“

Drie volwassen zonen heeft Lut Desmyter en na het verlies van haar echtgenoot werd ze voor het eerst oma. „Ik was bang voor wat het zou teweegbrengen, maar als ik Lou in mijn armen hield of zie, dan teel ik me prikkelig en vergnet ik alles. Het is onvermijdelijk dat een bereking dat effect kan hebben“, zegt ze. „Mijn zoon noemt Lou ook al mee naar het kerkhof. Dat is moei, maar tegelijk is het je puiple dat Lode nu aanpas meer aan kan dadenoem, dat hij geen spa is geworden en dat ik de mooiste ervaringen niet met hem kan delen.“

Wandelen, een hobby die ze vroeger samen met haar echtgenoot beoefende, is therapie voor Lut Desmyter. „Ik stap geregeld samen met een gezinsdeelen reuzie uit de boart, bij wie ik ook altijd terechtkan. Ik zou niet weten wat ik zonder haar zou doen. Ik ben er nog niet aan toe om me af te vragen wie ik nu ben en wat ik wil. Lode en ik deden eigenlijk ons hele leven samen al wat we wilden en graag deden. Onze jongste studeerde nog toen Lode zieh bloek, dat gebeldig hadden we meer uitgestald tot na ons pensioen en het lage nest. Want zo staat alles stil.“